

ROSALÍA EN GREGO MODERNO

Andrés Pociña

Universidade de Granada

Un día, esperamos que axiña, teremos que falar nesta mesma revista dunha traducción máis que xustificada, a de Rosalía de Castro ó grego moderno. Estamos a facela, dende hai xa anos, Aurora López, Mosjos Morfakidis e eu mesmo. Trátase dunha antoloxía de poemas galegos e casteláns da escritora, cunha "Introducción" curta, pero suficiente para poñer a lectores e lectoras en disposición de entende-lo mellor posible a obra da nosa poeta (I. Rosalía de Castro e Galicia; II. Rosalía de Castro e o seu tempo; III. Vida da escritora; IV. Obras (xeneralidades); V. *Cantares gallegos*; VI. *Follas novas*; VII. *En las orillas del Sar*; VIII. A nosa *Antoloxía*; IX. Bibliografía fundamental). A escolma leva poemas, bastantes por certo, das tres grandes coleccións da autora e, en forma de apéndice, unha mostra da súa escrita en prosa, consistente na versión grega de *Las literatas: Carta a Eduarda*. Temos asegurada a publicación en "I Ekdosis ton Filon" (As Edicións dos Amigos, fermoso nome para unha empresa editorial que publica sobre todo poesía), en Atenas. Carecemos de toda axuda oficial, cousa normal e que non nos colle de sorpresa. Sorpréndennos, en cambio, algunhas cousas que se están a facer co pretexto de dar a coñece-la vida e a obra da nosa escritora, sen teren o máis mínimo soporte nin rigor científico, cultural, filolóxico, mesmo poético.

De momento, e volvendo ó asunto da versión de Rosalía ó grego, a lingua de máis vella tradición cultural no mundo, temos xa agora a satisfacción de dar a coñecer unha pequena mostra, que sen embargo ten un valor inmenso. Na prestixiosísima revista *Efthyni* de Atenas, unha das publicacións que máis ten que ver na actualidade coa creación e espallamento da cultura e da literatura, sobre todo a poética, no mundo grego (sen esquence-las procedentes doutras latitudes), acaba de saír unha breve presentación de Rosalía, titulada "Un exemplo de milagre en poesía"; neste curto traballo, que foi concibido como unha especie de anticipación á publicación da *Antoloxía* de Rosalía en grego, salientámo-lo que ten de sorprendente o feito de que, des-

pois de máis de cento dez anos da súa morte, a nosa poeta consiga chama-la atención e gaña-lo favor dos lectores e das lectoras do noso tempo. Este artigo noso non ten de por si moita importancia; tena, en cambio, e moi grande, o lugar onde se publica; e tena inmensa o feito de ir ilustrado por unha escolla de tres dos máis grandes poemas galegos de Rosalía, “Unha vez tiven un cravo”, “Cando penso que te fuches” e “De aquelas que cantan as pombas e as frores”, traducidos ó grego nada menos que por quen é hoxe unha das meirandes figuras de poesía e da narrativa de Grecia, o grande hispanista Kóstas E. Tsirópulos, e a quen se deben versións insuperables de Santa Teresa, de García Lorca, de Juan Ramón Jiménez...

Hai veces que, por fortuna, non se cumpre aquilo do traductor traidor. Imos ve-la proba, con esta “Negra sombra” no grego de Kavafis, Elitis, Ritsos, Seferis, Prevelakis, Katsansakis, Tsirópulos... en versión (¡já está a clave!) de Kóstas E. Tsirópulos:

“Όταν πιστεύω πώς έφυγες
σικιά μελανή πού μέ σκιάζεις
πάνω στό μαξιλάρι μου
γυρνᾶς καί μέ κάνεις...

“Όταν συλλογιέμαι πώς είσαι φυγή
στόν ἴδιον ἥλιο φανερώνεσαι
καί είσαι τό ἄστρο πού λάμπεις,
καί είσαι ὁ ἄνεμος πού ἤχεϊ.

“Αν φάλλουν, είσαι σύ πού φάλλεις
ἄν κλαῖνε, ἐσύ είσαι πού κλαῖς
καί είσαι τό μουρμούρισμα τοῦ ποταμιοῦ
κι είσαι ἡ νύχτα καί ἡ αὐγή.

Στά πάντα βρίσκεσαι κι είσαι τό πᾶν
γιά μένα καί μέσα μου κατοικεῖς,
καί δέν θά μ’ ἐγκαταλείψεις ποτέ
σικιά πού πάντα μέ σκιάζεις.